

Slovenščina kot tuji jezik v Republiki Hrvaški iz osnovnošolske perspektive

Tamara Turza-Bogdan, Lidija Cvikić

Pedagoška fakulteta, Univerza v Zagrebu, Hrvaška,
tamara.turza-bogdan@ufzg.hr, lidija.cvivic@ufzg.hr

DOI: <https://doi.org/10.18690/um.ff.12.2022.17>

ISBN: 978-961-286-669-3

Slovenski jezik je eden redkih jezikov, ki imajo v izobraževalnem sistemu Republike Hrvaške dvojni status: poučuje se kot manjšinski jezik po modelu C (negovanje manjšinskega jezika in kulture), pa tudi kot tuji jezik v obliki aktivnosti izven pouka. V pričujočem prispevku prikazujemo posebnosti pouka slovenščine kot tujega jezika v osnovnih šolah v Varaždinski in Međimurski županiji. Na osnovi strukturiranih intervjujev, ki so bili opravljeni z učiteljicami slovenskega jezika v omenjenih županijah, smo raziskovali posebnosti pouka slovenskega jezika z organizacijske in vsebinske perspektive. Rezultati so prikazani glede na model učiteljskih kompetenc (Lončarić in Majić 2015).

Ključne besede: slovenščina kot tuji jezik, kurikulum, osnovna šola, Republika Hrvaška.

Slovene is one of the few languages with dual status in the educational system of the Republic of Croatia. It is taught as a minority language by the C model (maintenance of minority language and culture), as well as a foreign language in a non-formal manner. The paper deals with particularities in the Slovene language classes in primary schools in two Croatia counties – Varaždin and Međimurje county. The paper investigates organizational and content particularities of the Slovene language classes, based on structured interviews conducted by the Slovene language teachers. The results are presented according to the teachers' competences model (Lončarić & Majić 2015).

Keywords: Slovene as a foreign language, curriculum, primary school, Republic of Croatia.

1 Uvod

Ko razpravljamo o jezikovni izobraževalni politiki, se z navedenim terminom običajno razume izbira jezikov, ki so zastopani v izobraževalnem sistemu, kot jezikov, ki se poučujejo in v katerih se poučuje, kot tudi način,

kako se to opravlja. Ko gre za jezik poučevanja, razlikujemo v izobraževalnem sistemu Republike Hrvaške poučevanje v hrvaškem jeziku, v jezikih nacionalnih manjšin ter v tujih jezikih (Cvikić in Turza Bogdan 2015). Ko gre za jezike, ki se poučujejo v izobraževalnem sistemu Republike Hrvaške, lahko govorimo o maternem jeziku (bodisi da gre za večinski hrvaški jezik ali enega od manjšinskih jezikov), o tujih jezikih (ker je za vse učeče se obvezno učenje vsaj enega jezika) ter v posameznih primerih o učenju jezika okolice (hrvaščina za učeče se, ki se izobražujejo v manjšinskem jeziku, ali italijanščina kot jezik okolice v nekaterih šolah v Istri). Raziskovanja jezikovnega elementa izobraževanja v Republiki Hrvaški izhajajo najpogosteje ravno iz ene od opisanih vlog jezika v izobraževanju oziroma iz možnosti, ki so učečim se na voljo, ko gre za izbiro jezika, v katerem se poučuje, in jezika, ki se ga poučuje (glej Hrvatić 2001, Kordić 2012, Močinić 2006). Pri tem skušajo raziskovalci, raziskovalke včasih opisati posebnosti hrvaškega sistema s pomočjo poznanih okvirov in modelov (npr. Lujčić 2016), pri čemer pa niso dovolj pozorni, pozorne na dejstvo, da vsem učečim se niso dostopni vsi modeli (več)jezičnega izobraževanja.

Veliko redkeje se jezikovni element hrvaškega izobraževalnega sistema predstavlja kot raziskovanje različnih vlog, ki jih ima lahko isti jezik v izobraževanju. Pričujoči prispevek je doprinos k raziskovanju omenjene teme. V njem je predstavljen status slovenskega jezika v hrvaškem izobraževalnem sistemu, na primeru pouka slovenščine v dveh severnih županijah Republike Hrvaške pa raziskujemo posebnosti pouka slovenščine kot aktivnosti učenja tujega jezika izven pouka v hrvaških osnovnih šolah.

2 Slovenski jezik v izobraževalnem sistemu Republike Hrvaške

Pouk slovenskega jezika ima v hrvaških osnovnih šolah dolgo tradicijo, vendar pa so se sčasoma, tudi s spremembami političnih sistemov, spreminjali modeli in oblike tega pouka (Koprivec 2016, Medvešek 2017). Slovenski jezik je, polega dejstva, da gre za sosednji jezik Republike Hrvaške, hkrati tudi materni jezik slovenske nacionalne manjšine. V izobraževalnem sistemu Republike Hrvaške ima torej dve vlogi: je jezik izobraževanja nacionalne manjšine ter tuji jezik, ki se ga v obliki aktivnosti izven pouka lahko učijo vsi učenci, učenke.

2.1 Slovenščina kot jezik izobraževanja nacionalne manjšine v Republiki Hrvaški

Za pripadnike nacionalnih manjšin v Republiki Hrvaški je pravica do učenja lastnega jezika in pisave določena z *Ustavo, Ustavnim zakonom o pravicah nacionalnih manjšin* ter z *Zakonom o vzgoji in izobraževanju v jeziku in pisavi nacionalnih manjšin*. Pripadniki nacionalnih manjšin uresničujejo svojo ustavno pravico po enem izmed treh modelov izobraževanja: modelu A, B ali C. O modelu, po katerem se bodo v manjšinskem jeziku izobraževali pripadniki nacionalne manjšine na posameznem območju oziroma šoli, odloča nacionalna manjšina (*Vzgoja in izobraževanje nacionalnih manjšin*, www.mzo.gov). Po modelu A poteka celoten pouk v jeziku in pisavi nacionalne manjšine. Model B je model dvojezičnega pouka, po katerem pouk naravoslovne skupine predmetov poteka v hrvaškem jeziku, skupine družboslovnih predmetov pa v jeziku pripadnikov, pripadnic nacionalne manjšine. Model C pomeni negovanje jezika in kulture nacionalne manjšine. To pomeni, da imajo učeči se, učeče se poleg rednega pouka v hrvaškem jeziku tudi poučni predmet jezika in kulture nacionalne manjšine (več v Cvikić 2016, Turza Bogdan, Cvikić in Svetec 2017).

V zadnjem popisu prebivalstva v Republiki Hrvaški iz leta 2011 predstavlja slovenska nacionalna manjšina 0,25 % celotnega prebivalstva RH oz. 10.517 prebivalcev Republike Hrvaške se je opredelilo kot Slovenci, Slovenke (*Popis* 2011). Od tega navaja slovenščino kot materni jezik 0,22 % Slovencev v RH oz. 9.200 prebivalcev. Zastopanost slovenskega prebivalstva in govorcev, govork slovenščine kot maternega jezika je večja v županijah, ki mejijo z Republiko Slovenijo, kar si razlagamo z zgodovinsko, ekonomsko in s kulturološko povezanostjo prebivalcev, prebivalk. Tako je zastopanost slovenskega prebivalstva v petih županijah, ki mejijo s Slovenijo, večja od zastopanosti na ravni celotne države: v Istrski županiji znaša 0,86 %, v Primorsko-goranski 0,78 %, v Medžimurski županiji 0,45 %, v Krapinsko-zagorski 0,31 %, medtem ko predstavljajo v Varaždinski županiji Slovenci, Slovenke 0,28 % prebivalcev (*Popis* 2011).

Slovenska nacionalna manjšina uresničuje v Republiki Hrvaški svojo ustavno pravico do izobraževanja v jeziku in črkopisu nacionalnih manjšin po modelu C – negovanje jezika in kulture. Model C pomeni pouk slovenskega jezika in kulture znotraj šolskega sistema RH, tudi financira se s sredstvi RH. Ta model je omogočen v izobraževalni vertikali od predšolskega do srednješolskega izobraževanja. Po uradnih dostopnih podatkih Vlade Republike Hrvaške (<https://pravamanjsin.gov.hr>), kot tudi po podatkih, ki so zbrani z osebnimi stiki na šolah, poteka pouk *Slovenskega jezika in kulture*

po modelu C v osnovnih šolah Istrske in Primorsko-goranske županije: OŠ Pećine in OŠ Kozala, Rijeka; OŠ Andrije Mohorovičića, Matulji; OŠ Vazmoslav Gržalja, Buzet; OŠ Klana; OŠ Marije i Line, Umag. Pouk po modelu C izvaja učitelj, učiteljica, pripadnik, pripadnica nacionalne manjšine, lahko pa ga izvaja tudi kateri drugi izbrani pripadnik, katera druga izbrana pripadnica nacionalne manjšine, če v celoti obvlada določeni jezik in kulturo. Predmet je del rednega programa, ocenjuje se enako kot vsi drugi predmeti, šteje pa se tudi v povprečje splošnega uspeha učenca, učenke. Podatki o številu oseb, ki poučujejo *Slovenski jezik in kulturo* po modelu C, so spremenljivi in se spreminjajo po šolskih letih, saj so odvisni od števila zainteresiranih otrok, pripadnikov, pripadnic nacionalne manjšine, kot tudi od oseb, ki lahko pouk izvajajo. Tako je po dostopnih podatkih pouk *Slovenskega jezika in kulture* od leta 2017 do 2019 predavalo od tri do osem učiteljev, učiteljic v posameznem šolskem letu.

Tabela 1: Število učencev, učenk slovenščine po modelu C v zadnjih dveh šolskih letih (Vir: *Poročilo o uresničevanju Ustavnega zakona o pravicah nacionalnih manjšin in o porabi sredstev, ki so zagotovljena v Državnem proračunu Republike Hrvaške za leto 2018 za potrebe nacionalnih manjšin*, str. 14.)

Nacionalna manjšina	2017/2018				2018/2019			
	Število učencev, učenk	Število OŠ	Število skupin	Število učiteljev, učiteljic	Število učencev, učenk	Število OŠ	Število skupin	Število učiteljev, učiteljic
Slovenci	121 60/61	4	7	4	119 59/60	4	12	4

Primerjava podatkov v različnih dokumentih nakazuje, da prihaja od šolskega leta 2013/2014 do 2017 (Koprivec 2016) do povečanja števila osnovnih šol, v katerih poteka pouk slovenščine po modelu C, kot tudi do povečanja števila učečih se, ki pouk obiskujejo. Po dostopnih podatkih se je skupno število osnovnih šol povečalo z dveh na štiri, število učečih se v celotni izobraževalni vertikali pa s 158 učencev, učenk v šolskem letu 2015/2016 (Koprivec 2016) na 190 učencev, učenk v šolskem letu 2018/2019 (*Poročilo 2019*).

Če upoštevamo podatek o zmanjšanju števila prebivalcev, prebivalk Republike Hrvaške, ki jim je slovenščina materni jezik, z 19.341 po *Popisu prebivalcev* iz leta 1991, 11.872 prebivalcev, prebivalk po *Popisu* iz leta 2001 padlo na 9.220 prebivalcev, prebivalk po *Popisu* iz leta 2011 (<https://data.gov.hr/dataset/popis-stanovni-tva-1991-2001-i-2011-stanovni-tvo-prema-materinskem-jeziku>), je povečanje števila učečih se slovenščine

v programu učenja manjšinskega jezika in kulture po modelu C zagotovo pozitiven kazalnik, ki kaže na obstoj slovenščine kot manjšinskega jezika v Republiki Hrvaški.

2.2 Slovenščina kot tuji jezik v izobraževalnem sistemu Republike Hrvaške

Vlada Republike Slovenije podpira učenje slovenskega jezika izven Republike Slovenije, predvsem za Slovence, ki živijo izven domovine, pa tudi za vse druge zainteresirane. Za to skrbijo različne ustanove, denimo *Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu*, *Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport*, *Inštitut za narodnostna vprašanja*, *Zavod Republike Slovenije za šolstvo* in *Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik*, ki izvajajo različne projekte ohranjanja in učenja slovenskega jezika izven meja države. Veliko vlogo v pospeševanju slovenskega jezika imajo tudi slovenska društva.

V Republiki Hrvaški se poleg modela C slovenski jezik poučuje še v dveh oblikah učenja: *Dopolnilni¹ pouk slovenskega jezika in kulture* ter *Učenje slovenskega jezika in kulture*. Projekt *Dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture* Ministrstva za znanost in šport Republike Slovenije izvaja Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in slovenski Zavod Republike Slovenije za šolstvo (<https://www.zrss.si/sticisce/dopolnilni-pouk/>). Po dostopnih podatkih v šolskem letu 2019/2020 poteka *Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture* v 19 državah, z njim je zajeto 1.900 udeležencev, udeleženk, od tega 1.000 otrok, pouk pa izvaja 34 učiteljev, učiteljic (<https://www.zrss.si/sticisce/dopolnilni-pouk/>). Čeprav je primarno namenjen Slovincem po svetu, omogoča *Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture* učenje slovenščine kot tujega jezika tudi drugim zainteresiranim učečim se. *Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture* je za učence, učenke v izobraževalnem sistemu Republike Hrvaške dodatni predmet, ni del obveznega kurikuluma in se ne ocenjuje, v šolskih kurikulumih pa se ta pouk prikazuje kot aktivnost izven pouka.

---

¹ Glede na to, da se s hrvaškim *Zakonom o vzgoji in izobraževanju v osnovni in srednji šoli* v 33. členu dopolnilni pouk definira kot »pouk za učence, ki jim je potrebna pomoč pri učenju«, je pomembno poudariti, da se beseda dopolnilni v besedilu ne uporablja v tem pomenu, pač pa kot neposreden prevod slovenskega termina *dopolnilni*. Na splošno se bo ta oblika pouka slovenskega jezika v prispevku poimenovana kot aktivnost izven pouka (saj se ne ocenjuje in se ne šteje v popis obveznih niti izbirnih predmetov).

V Republiki Hrvaški je s projekti učenja slovenskega jezika zajetih kakšnih deset osnovnih šol v Varaždinski in Medžimurski županiji. V Varaždinski županiji gre za naslednje šole: OŠ Cestica, Cestica; OŠ Petrijanec, Petrijanec; OŠ Andrije Kačića Miošića, Donja Voća; OŠ Ante Starčevića, Lepoglava; PŠ Julijane E. Drašković, Cvetlin; PŠ Antuna Gustava Matoša, Gornja Voća ter OŠ Izidora Poljaka, Višnjica. V Medžimurski županiji pa gre za naslednje šole: OŠ Selnica, OŠ Sveti Martin na Muri, OŠ Peklenica in OŠ Štrigova. Po podatkih Zavoda Republike Slovenije za šolstvo poteka *Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture* tudi v Primorsko-goranski županiji (Prezid, Čabar, Tršće, Reka), Istrski županiji (Umag, Pula, Buzet), Splitsko-dalmatinski županiji (Split) ter Osječko-baranjski županiji (Osijek), vendar pa podrobnejši podatki o šolah niso dostopni (<https://www.zrss.si/sticisce/dopolnilni-pouk/drzave/hrvaska>).

Močno spodbudo za učenje slovenskega jezika dajejo torej tudi slovenska društva. Prav Društvo Slovencev *Nagelj* iz Varaždina je sprožilo učenje slovenskega jezika v Varaždinski županiji. Rezultati raziskav o vitalnosti slovenskega jezika v Varaždinski in Medžimurski županiji kažejo, da se je v Varaždinski županiji slovenščine kot izbirnega predmeta v šolskem letu 2012/2013 učilo 239 učencev, učenk, v letu 2013/2014 186, v šolskem letu 2015/2016 pa se je slovenščine učilo 139 učencev (Medvešek i Novak Lukanović 2016: 27). Na žalost, drugi uradni javno dostopni podatki o številu učencev, učenk, ki so vključeni v posebne programe učenja slovenskega jezika, za zdaj manjkajo. Medvešek (2018) ugotavlja, da so se možnosti učenja slovenskega jezika v Republiki Hrvaški povečale, vendar pa se istočasno iz leta v leto zmanjšuje število učečih se, ki so v pouk slovenskega jezika tudi vključeni.

3 Raziskava

Pričujoča raziskava je izpeljana z namenom raziskovati posebnosti pouka slovenskega jezika v posebnih programih (izven programa C), ki pa lahko ponudijo pomembna spoznanja za njegovo nadaljnje izboljšanje. Dosedanje maloštevilne raziskave pouka slovenskega jezika na Hrvaškem so večinoma raziskovale stališča in razmišljanja učencev, učenk in njihovih staršev o razlogih obiskovanja pouka (Medvešek 2017, 2018). V pričujočem prispevku so anketiranci učitelji, učiteljice, glede na to, da je izhodišče za raziskavo njihova refleksija o kontekstu izvajanja pouka ter njihova samoocena lastnih kompetenc.

Spodbuda za raziskovanje so bila naslednja raziskovalna vprašanja:

- (1) Kako učitelji, učiteljice slovenščine kot tujega jezika v osnovni šoli ocenjujejo lastna znanja, veščine in sposobnosti, potrebne za izvedbo pouka slovenskega jezika?
- (2) Katere prednosti in pomanjkljivosti izvajanja pouka slovenščine kot aktivnosti učenja tujega jezika izven pouka v osnovni šoli opazajo učitelji, učiteljice?

3.1 Metode in anketiranci, anketiranke

Zbiranje podatkov za raziskovanje je izpeljano s pomočjo metode strukturiranega intervjuja. Zaradi objektivnih okoliščin je z eno anketiranko intervju izpeljan v živo, ustno, s tremi anketirankami pa v obliki vprašalnika z vprašanji odprtega tipa. Intervju, ki je izpeljan ustno, je bil posnet in narejen prepis. Odgovori anketirank so označeni kot INT-01, INT-02, INT-03 in INT-04. Raziskava je potekala od novembra 2019 do februarja 2020. Vabilo za sodelovanje v raziskavi je bilo poslano učiteljem, učiteljicam slovenskega jezika, katerih naslove je bilo mogoče pridobiti. Štiri učiteljice so privolile v sodelovanje v raziskavi, in sicer tri, ki poučujejo slovenski jezik v Varaždinski županiji, in ena (edina), ki poučuje v Medžimurski županiji.

3.2 Metodologija dela

Raziskava je izpeljana z metodo strukturiranega intervjuja, ki zajema vprašanja, ki se nanašajo na pet tematskih področij: a) splošne informacije, b) poučni materiali, sredstva in pomagala, c) opis dela z učečimi se, č) profesionalno izpopolnjevanje, d) izzivi in potrebe. V prvem delu so zbrani osnovni podatki o anketiranih in organizaciji pouka: izobrazba učiteljice, trajanje zaposlitve kot učiteljica pri pouku, šola in oblika pouka, organizacijska struktura dela ter starost otrok, s katerimi učeče delajo. Drugi deli intervjuja so zajemali vprašanja o vsebinskih vidikih pouka. Drugi del vprašanj se je nanašal na kurikulum in načrt pouka, uporabljane učbenike, sredstva in pomagala, ki jih učeče uporabljajo. Tretji del je zajemal vprašanja o metodah poučevanja, aktivnostih, ki se izvajajo z otroki, in načinih evalvacije njihovega napredka. Vprašanja v četrtem delu so bila usmerjena v profesionalno izpopolnjevanje, podporo in kontakte z drugimi učitelji, učiteljicami, ki poučujejo slovenščino kot drugi in tuji jezik. V petem delu nas je zanimalo mnenje učiteljic o posebnostih pouka, potrebah in izzivih, s katerimi se srečujejo pri delu.

3.2.1 Metoda analize podatkov

Glede na pridobljene podatke so bile določene enote analize, slednje pa so bile temelj za izpeljavo njihovega kodiranja in interpretacijo.

Učenje kot pridobivanje znanj in veščin, doseganje stališč in slike o sebi je določeno z lastnostmi in s pristopom k učenju učečih se (Vidović 2005). Po Lončarić in Majić (2015) lahko področja učiteljskih kompetenc spremljamo skozi kategorije strokovnih znanj in medosebnih veščin, temeljnih znanj in veščin, raziskovanja in ustvarjanja novih znanj, profesionalnih vrednot in posvečenosti delu ter vzgojnih vrednot, kreativnosti in ustvarjalnosti. Zato analiza rezultatov izpeljanih intervjujev spremlja predlagane kategorije kompetenc.

4 Rezultati in razprava

Glede na to, da gre za kvalitativno raziskavo na majhnem vzorcu, bo prikaz posameznega rezultata raziskave neposredno spremljala razprava o pridobljenih rezultatih. Prikazani bodo citati anketirank, ki so označene s šifro.

4.1 Splošne informacije o anketiranih

Z analizo osnovnih podatkov o anketiranih in organizaciji njihovega dela dobimo naslednje skupne dejavnike: formalna izobrazba učiteljic, oblike pouka in vir financiranja, trajanje zaposlitve kot učiteljica pri pouku in starost učečih se.

Pouk izvajajo profesorice slovenskega jezika, ki so stalno zaposlene v osnovnih šolah v Sloveniji, v krajih blizu meje s Hrvaško, njihovo delo na Hrvaškem pa v celoti financira slovenska država kot del projektov, ki so namenjeni učenju slovenskega jezika in kulture izven Republike Slovenije. Vse anketiranke so končale univerzitetni študij slovenskega jezika, medtem ko so izobrazbo za slovenščino kot tuji jezik pridobile na strokovnih usposabljanjih. Pouk poteka z vsemi zainteresiranimi učečimi se v šolah, in sicer po dve uri pouka na teden, 70 ur letno. Pouk slovenščine poteka v šolah kot aktivnost izven pouka. Anketiranke navajajo, da je bil na začetku ob uvajanju slovenskega jezika interes največji, nato pa se je število otrok z leti počasi zmanjševalo.

Na obmejne slovenske šole, kot so Velika Nedjelja, Ormož, Miklavž pri Ormožu, Ivanjkovci ... je bilo poslano povpraševanje, ali bi učiteljice slovenščine bile pripravljene

prevzeti pouk slovenskega jezika in kulture na Hrvaškem. Projekt učenja slovenščine v Varaždinski županiji se je tako začel leta 2012. Ne vem, kako dogoročno se takrat razmišljalo ... ampak v letu 2012/13 je bilo vpisanih 268 učencev s področja Varaždinske županije. Šole, na katerih smo poučevale, so bile tudi zelo oddaljene od meje, celo v Varaždinskih toplicah se je izvajal pouk slovenščine. V naslednjih letih je število učencev nenehno padalo, do danes, ko se število učencev vrti okrog 100. (INT-01)

Vse intervjuvane osebe delajo že od vsega začetka uvajanja te oblike pouka slovenskega jezika, torej od šolskega leta 2012/2013. Število učečih se po skupinah je določeno s skupnim številom udeležencev, udeleženk in z razporedom po razredih. Aktivnosti potekajo po skupinah od prvega do osmega, drugega do osmega ali četrtega do osmega razreda. Vendarle pa se učne skupine spreminjajo, saj so vsako šolsko leto odvisne od interesa otrok in dogovora s šolsko upravo ter starši.

V skupinah je do 15 otrok različnih starosti. Običajno jih združujemo (če gre), mlajše skupaj in starejše skupaj. Dobivamo se 1x tedensko po dve uri. (INT-02)

Oni so v dveh skupinah in vsakdo ima dve uri na teden, 2., 3., in 4. razred. In tisti od 5. do 8. Na Cestici imamo to posebnost, ker drugi razredi imajo eno uro na teden, ker so starši imeli takšno željo, pa smo jim ugodili... mešane so (skupine po razredih), 9–10 otrok, vendar se da lepo delati. (INT-1)

Iz odgovorov anketirank je razvidno, da obstaja kontinuiteta v izvedbi pouka slovenskega jezika. Vzpostavljen je stabilen razpored izvajanja pouka, skupine pa so številčno v skladu s pedagoškimi standardi. Pouk izvajajo učitelji, učiteljice, ki imajo izkušnje s tem posebnim načinom poučevanja, kar je izjemno pomembno, saj so raziskave pokazale, da kvalifikacije in izkušnje učečih pomembno prispevajo h kakovosti poučevanja oziroma uspehu učečih se (Adeniyi et al. 2014).

4.2 Prilagajanje pouka posebnim izobraževalnim zahtevam

Naslednji sklop vprašanj je zajemal temeljna znanja in veščine učiteljic, podatki pa so pridobljeni za znanja in veščine prilagajanja posebnim izobraževalnim zahtevam ter situacijam: načrtovanju učnega procesa, prilagajanju in uporabi učbenikov, sredstev in pomagal ter izdelavi učnih gradiv.

Analiza kaže, da anketiranke izdelajo skupen interni načrt in program, ki ga potem samostojno preoblikujejo v skladu z zmogljivostmi učečih se v konkretni učni skupini.

Sama pripravljam ure glede na starost, znanje in interes učencev. (INT-04)

Učiteljice smo si same izdelale učni načrt. (INT-03)

Za naše delo nimamo učnega načrta oz. kurikulum. Vsako leto sproti se učiteljice sestanemo in naredimo tematski načrt dela za šolsko leto. Vsaka pripravi nekaj gradiva, ki si ga potem prilagodimo na podlagi svoje skupine. (INT-02)

Imamo program, ampak smo si naredile internega. Zato ker se slovenščina na Hrvaškemu bistveno razlikuje od slovenščine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, tako da se ne uporabljajo tisti načrti, ker gre za soroden jezik in besedišče. Učenci se ga dosti hitreje učijo in tudi zato pripravimo malo bolj zahtevne naloge za njih. Tako da imamo učni načrt interni, ki ni recimo na nacionalni ravni kot recimo za vse učence zamejce in zdomce. Ni isti, ker ga je treba prilagajati kulturi in jeziku, kjer se dela. (INT-01)

Vse anketiranke so profesorice slovenskega jezika, kar pomeni, da med svojim primarnim izobraževanjem niso bile pripravljene na pouk slovenščine kot tujega jezika. Odgovori anketiranke INT-01 pokažejo visoko stopnjo osveščenosti o jezikovnih sposobnostih in posebnostih poučevanja različnih tipov učencev, učenk slovenskega jezika. Kot enega od predpogojev za uspešno poučevanje hrvaščine kot tujega jezika navaja Cvikić (2016) učiteljevo, učiteljčino poznavanje konteksta učenja in vrst učečih se ter katera osnovna znanja o tem bi moral imeti učeči hrvaščine kot tujega jezika. Zaradi genetskotipološke in sociolingvistične skladnosti jezikov se lahko navedeni predpogoj uspešnega poučevanja in potrebnih znanj uporabi tudi za slovenski jezik.

Učiteljice nimajo učbenika, ki bi bil namenjen izključno učenju slovenskega jezika za govorce, govorke hrvaškega jezika, zato uporabljajo različne učbenike za slovenščino kot materni in tuji jezik v drugih državah, vendar pa, tako kot pri učnem načrtu in programu, prilagoditev opravijo same glede na potrebe in jezikovno obvladovanje slovenščine pri svojih učencih, učenkah.

V pomoč so nam različna gradiva, ki so jih z nami delili drugi učitelji, ki poučujejo slovenščino v Porabju, na Avstrijskem Koroškem, v Italiji. Določene vsebine in naloge potem prilagodimo za svoje učence. Učenci ne uporabljajo učbenikov ali delovnih zvezkov. Gradivo jim pripravljamo učiteljice – pisanje v zvezek, delovni listi ... (INT-02)

Pri pripravi učnih gradiv uporabljajo tudi druga dostopna besedila, slikovna in grafična gradiva ter druge znane dejavnosti in igre, s katerimi se jezik uči lažje:

V teh letih je nastalo kar nekaj gradiva, materiala. V prvi vrsti poskušamo izhajati iz igre, glasbe. Tako si prilagodimo npr. Activity, Tic tac bum, Človek ne jezi se ... Te igre uporabimo za začetno motivacijo ali pa za različne oblike ponavljanja. Pomagamo si tudi s starimi izvodi Cicibana, Zmajčka, revije Moj planet, ki nam jih vsako leto

radodarno odstopijo založbe. Ob praznikih ali običajih pogosto izvedemo delavnice, kjer otroci ustvarjajo. In to imajo zelo radi. Te pripomočke pripravljamo same. Kakšno idejo pa dobimo tudi iz samega pouka slovenščine pri nas, pa tudi od učiteljic, ki poučujejo v razrednem pouku. Pomagamo si pa tudi s Sliko jezika, didaktičnim pripomočkom v obliki kartic, ki nam jo je podaril Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. (INT-02)

Ne, ni posebnih učbenikov; pomagamo si z učbeniki, ki so narejeni za Madžarsko, za Porabje; tisto, kar je tam za višje razrede, pa nekaj za avstrijske, kar je za višje razrede, pa za italijanske, ampak večino tega uporabljamo iz slovenskih kar delamo slovenščino v Sloveniji, uporabljamo slovenščino za nižje razrede v Sloveniji, od tod črpamo gradivo. (INT-1)

Pri pouku uporabljam tudi družabne igre, ki jih imajo učenci zelo radi. Skozi igro se tudi lažje učijo. (INT-04)

Odgovori anketirank kažejo, da imajo učiteljice visoko razvito večino pedagoške presoje. Richards (2010: 115) navaja, da je to posebna vrsta presoje, ki jo imajo jezikovni učitelji, učiteljice in ki jo uporabljajo pri pripravi ter izvedbi pouka. V odgovorih učiteljic slovenščine se ta večšina izkazuje v prilagoditvi obstoječih učnih gradiv, izdelavi samostojnih gradiv ter uporabi igre med poukom. Poleg tega je iz odgovorov razvidno, da anketiranke sodelujejo, hkrati pa se tudi povezujejo z deležniki znotraj in izven šolskega sistema (z založbami, znanstvenimi inštituti, ustanovami s področja kulture in umetnosti), kar je kompetenca učiteljev, učiteljic, ki se nanaša na razvoj strokovnih vrednot in predanosti delu (Lončarić, Pejić, 2015).

4.3 Strokovna znanja, organizacijske veščine, vodenje procesa pouka, kreativnost in ustvarjalnost

Strokovna znanja in veščine učiteljic, ki se nanašajo na organizacijo in vodenje učnega procesa, izboljšanje vzpodbudnega okolja za učenje ter procese v razredu, je raziskovala tretja skupina vprašanj o metodah, dejavnostih in načinu dela z učečimi se. Med izsledki analize vsebine intervjujev so tudi naslednji skupni deli: oblikovanje skupine učečih se v razredu, razlogi za učenčevo, učenkinino obiskovanje pouka, dejavnosti z učečimi se in načini ocenjevanja.

4.3.1 Oblikovanje skupine učečih se

Anketiranke navajajo, da se skupine po dogovoru z upravo šole in s starši oblikujejo na začetku šolskega leta. Po zbranih podatkih je s kodiranjem

vsebine mogoče potrditi dva kriterija za oblikovanje skupin učečih se slovensčine. Prvi je zunanji kriterij, ki je zastavljen kot krovni kriterij, izhaja pa iz zastavljenosti šolske organizacije učnega procesa. Drugi je notranji kriterij, ki je rezultat strokovnega znanja in veščin učiteljev, učiteljic. Gre za diferenciacijo gradiva znotraj skupine, določene z zunanjim kriterijem.

Ta dva obstoječa kriterija za oblikovanje skupin najbolje ponazarja tale odgovor:

Skupine so oblikovane glede na starost in predznanje učencev. Na eni podružnični šoli je skupina tudi mešana, saj jih je zelo malo iz vsakega razreda. Tam pri pouku diferenciram naloge. (INT-04)

Diferenciranje gradiva vključuje metode individualnega dela, dela v skupini in sodelovalnega učenja. Pomembna je vloga timskega dela in podpiranje učenja s sodelovanjem v skupini:

Delo je zato potrebno prilagajati, da lahko sledijo tisti, ki imajo šibko predznanje (taka je ena deklica) in da je zanimivo tistim, ki že znajo zelo dobro (takšne so tri osmošolke). Pri tem se učijo tudi drug od drugega, si pomagajo, pojasnjujejo, se dopolnjujejo. (INT-02)

...v sedmem in osmem razredu, tam lahko delaš ena na ena. (INT-01)

Zelo radi sodelujejo. (INT-04)

4.3.2 Razlogi za obiskovanje pouka

Anketiranke navajajo, da od učečih se najpogosteje dobivajo naslednje odgovore o razlogih za učenje slovenskega jezika:

- zaradi družinskih vezi (nekdo v družini je Slovenec);
- nekdo v družini dela v Sloveniji;
- zaradi družinskih prijateljev;
- ker želijo nadaljevati šolanje v Sloveniji;
- ker se zavedajo pomembnosti poznavanja tujih jezikov;
- radi so prisotni pri pouku slovenskega jezika.

Najpogosteje odgovorijo, da bi se radi bolje naučili jezika zaradi sorodnikov in prijateljev Slovencev, da se lažje pogovarjajo z njimi, nekateri bi radi v Sloveniji tudi študirali. (INT-04)

Nekateri učenci obiskujejo ure, ker imajo sorodnike ali znance v Sloveniji, drugi pa zato, ker se pri urah zabavajo in ob tem kaj uporabnega naučijo. (INT-02)

Anketiranke prav tako menijo, da je motivacija učečih se za učenje slovenskega jezika zadovoljiva, še posebej upoštevajoč dejstvo, da je to njihova interesna dejavnost, ki se ne ocenjuje. Menijo, da gre bolj za intrinzično/ notranjo motivacijo kot za zunanje dejavnike, ki niso tako močni, da bi ohranili otrokovo motivacijo v okviru te obšolski dejavnosti skozi celotno šolanje. Vseeno prihaja do osipa števila učečih se, ki je najbolj izrazit na prehodu iz četrtega v peti razred. Ena od anketirank pravi, da če na tem prehodu ne odnehajo, ostanejo praviloma do osmega razreda.

Največji preskok se zgodi s prehodom iz razredne na predmetno stopnjo. Tu nam odpadajo. Se potem ta prehod z razredne na predmetno obdrži vse do konca. Ko jih vprašam, zakaj, je odgovor, da imajo druge možnosti in da rajši gredo na tamburaško in podobno. Stvar je pač, da tisti, ki ostanejo po tem prehodu, ostanejo do konca. (INT-01)

Navedeni razlogi se ujemajo z že prej izpeljano raziskavo med učečimi se in starši o razlogih za učenje slovenskega jezika (Medvešek 2018: 100–101):

Motivi učencev za učenje slovenskega jezika so različni. Učenci so se v najvišjem deležu za učenje slovenskega jezika odločili zato, ker je po njihovem mnenju znanje različnih jezikov pomembno in potrebno. Med pomembnimi dejavniki za učenje slovenskega jezika je bilo poudarjeno tudi to, da imajo v Sloveniji sorodnike in prijatelje, da so se v Sloveniji šolali njihovi starši in da jim bo znanje slovenščine prišlo prav pri potovanjih v Slovenijo.

Odgovori učiteljic v zvezi z dejavnostmi, ki jih izvajajo s svojimi učenci, učenkami, kažejo, da je pouk slovenskega jezika usklajen s sodobnim komunikacijskim pristopom, pri katerem je poudarek na razvoju vseh jezikovnih veščin in uporabi jezika na komunikacijsko prilagojen način (SEJO 2001). Podrobna analiza njihovih odgovorov presega okvire tega prispevka, vendar iz njih izhaja, da so metode, dejavnosti in učna gradiva v skladu s splošnimi načeli poučevanja tujega jezika, ki jih priporoča *Skupni evropski jezikovni okvir* (SEJO 2001: 143).

4.4 Strokovne vrednote in predanost delu

Glede svojega strokovnega usposabljanja so anketiranke podale zelo podobne odgovore in razmišljanja. Navajajo, da so pred začetkom poučevanja opravile seminar o učenju slovenščine kot drugega jezika v organizaciji *Inštituta za narodnostna vprašanja*, ki kot izvajalec projekta organizira strokovno usposabljanje za učitelje, učiteljice. Usposabljanje je organizirano na letni ravni v obliki enega od modulov: z vsemi učitelji, učiteljicami, ki

poučujejo slovenski jezik v sosednjih državah (Madžarska, Avstrija, Italija), z vsemi učitelji, učiteljicami, ki poučujejo slovenski jezik v Republiki Hrvaški po modelu C ali kot obšolsko dejavnost. Anketiranke so zelo zadovoljne z organizacijo seminarja in s skrbjo za načine poučevanja iz svoje države. Iz naslednjega primera je razvidno zadovoljstvo s spoznavanjem različnih oblik učenja, pomočjo pri oblikovanju strukture učnega načrta in programa ter sodelovanjem pri pouku in izmenjavo izkušenj, mnenj. Iz odgovorov anketirank je prav tako mogoče razbrati zadovoljstvo s podporo ustanov Republike Slovenije v njihovem vseživljenjskem usposabljanju; o sodelovanju z *Inštitutom za narodnostna vprašanja* in s *Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik* na primer navajajo:

... poslali so nam njihove doktorice in tiste, ki so delali v drugih, v Avstriji, imeli smo seminar, da nas opozorijo kako naj naredimo ta učni načrt in na kaj moramo biti pozorni. In skupaj smo oblikovali ta načrt. In zdaj imamo ta srečanja... Enkrat na dve leti se srečamo, vsi učitelji, ki poučujemo slovenski jezik v sosednjih državah, to pomeni Madžarske, Italije, Avstrije, pa Hrvaške. Imamo pa tudi enkrat po navadi srečanje samo hrvaških učiteljev, v Reki OŠ Pečine. Oni imajo model C, imamo hospitacijo tam, izmenjamo mnenje, to traja dva dni in to je krasno... Malo si pomagamo. Mi imamo dotik s gradivom, si pošiljamo, oni pa imajo več izkušenj ... (INT-01)

Pomagamo si pa tudi s Sliko jezika, didaktičnim pripomočkom v obliki kartic, ki nam jo je podaril Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. (INT-02)

Izzive, ki se pojavljajo, je mogoče razdeliti v dve skupini. Prva skupina so organizacijski izzivi v šolah: razpored ur, (ne)možnost prevoza in prihoda učečih se in podobno. Glede na to, da so obravnavani kraji in šole, v katerih se učenci, učenke vozijo s šolskimi avtobusi, se je treba temu prilagoditi. Anketiranke so izjemno zadovoljne z zanimanjem in zavzemanjem učečih se, upoštevajoč te dejanske motnje pri dogovarjanju o terminih, ki morajo ustrezati vsem. Poudarjajo, da se upad števila učencev, učenk zmanjšuje z višanjem njihove starosti, kar izpostavlja kot potrditev kakovosti poučevanja.

Samo poučevanje je dobro organizirano. Menim, da je dve uri tedensko ravno dovolj, da učenci z veseljem prihajajo k uram in da niso dodatno obremenjeni.

Zagotovo si želimo več učencev, saj se vsako leto srečujemo z rahlim upadom. Učenci, ki k uram pridejo, ostajajo, saj jim je delo všeč. Na šoli, kjer poučujem, pa je sedaj že nekaj let interes večji med starejšimi učenci, medtem ko se mlajši učenci prijavijo, a ne pridejo k uram (niti v prvi uri). (INT-02)

Druga skupina izzivov je tista, ki se nanaša na poučevanje: formalizacija učenčevega, učenkinega znanja, vsebina učenja in oblikovanje skupin.

Poudarja se, da bi katera izmed oblik formalizacije znanja zagotovo povečala tudi motivacijo za izbiro slovenskega jezika kot dejavnosti izven pouka. Pri tem sicer ne prihaja do zahtev po formalnem ocenjevanju, temveč so to razmišljanja o možnostih opravljanja formalnega izpita na koncu osnovnega šolanja, ki bi bil priznan pri nadaljnji izbiri šolanja, službe ipd.

Jaz si najbolj želim, da bi tole potrdilo dobilo neko formalno težo. Ne bi si želela, da bi imeli ocene. Mogoče, da bi se to štelo, kaj če bi otrok v Sloveniji moral opravljati izpit in da to ima neko težo, če bi šel študirati ... Po mojem bi tudi to bi bila velika zunanja motivacija. (INT-1)

Čeprav se anketiranke zavedajo, da skupine določa število učečih se, ki se giblje okoli 20 na posamični šoli, bi bilo učečim lažje organizirati učne vsebine znotraj skupine učečih se iste starosti. V šolah z eno skupino učencev, učenek so razlike v starosti med najmlajšim in najstarejšim učencem zelo velike, še posebej, če najmlajši učeči se obiskuje prvi razred, najstarejši pa osmega. Anketiranke se zavedajo dejstva, da učbenik ne bi mogel ustrezati različnim skupinam glede na starost in stopnjo znanja slovenskega jezika, ter poudarjajo prav obstoj velikih individualnih razlik v znanju slovenščine pri svojih učencih, učenkah.

Največji izziv je zagotovo gradivo. Ne obstaja delovni zvezek ali učbenik, ki bi ustrezal učencem Varaždinske županije. Tisti, ki so doma blizu meje, imajo zelo dobro predznanje, medtem ko je v nekaterih bolj oddaljenih šolah predznanje šibko. Zato bi bilo tudi težko izbrati enoten učbenik za vse skupine. (INT-2)

Individualizacija učne vsebine glede na različne stopnje znanja, pa tudi glede na osebne, psihološke, socialne in kognitivne lastnosti učečih se je velik izziv sodobnega pouka, še posebej pri tovrstni obliki poučevanja. V podanih odgovorih je razviden pomen uporabe različnih strategij poučevanja glede na individualne razlike v znanju učencev, učenek.

5 Zaključek

Rezultati opravljene raziskave so omogočili vpogled v posebnosti pouka slovenskega jezika v osnovni šoli, ki se izvaja kot obšolska dejavnost v Varaždinski in Medžimurski županiji. Analiza na podlagi izvedenega strukturiranega intervjuja je pokazala, da se posebnosti takšnega pouka kažejo tako v načinu organizacije kot programu. Pouk je organiziran kot neformalna oblika poučevanja znotraj šolskega sistema. Glede na analizirane metode

in dejavnosti znotraj programa lahko takšen pouk opredelimo kot transdisciplinarni pristop k poučevanju jezika v povezavi z različnimi področji, a hkrati v skladu s strokovnimi kompetencami učiteljev, učiteljic, z njihovimi veščinami in sposobnostmi tudi kot povezan in strukturiran proces v medsebojnem timskem sodelovanju ter sodelovanju z vsemi strokovnimi in sicer povezanimi deležniki, ki so lahko pomembni pri tej specifični obliki pouka. Ob tem lahko zaključimo, da vsebujejo odgovori anketirank vse skupine učiteljskih kompetenc (Lončarić: 2009), med katere štejemo razvite osnovne in strokovne veščine, sposobnosti, znanja in poznavanje stroke, ustvarjanje in razvijanje novih znanj, strokovne in vzgojne vrednote ter osebno predanost delu. Nadaljnja raziskovanja bi lahko bila usmerjena v pridobivanje podrobnejših podatkov o učiteljskih kompetencah pri tej obliki pouka v šolski shemi z vključenimi predšolskimi ustanovami in srednjimi šolami. Še posebej pomembno bi bilo raziskati razvoj jezikovno-komunikacijskih sposobnosti učečih se slovenskega jezika pri obeh oblikah pouka, s čimer ne bi prispevali le k raziskovanju slovenskega jezika, temveč bi tudi razširili in izboljšali znanstvena spoznanja o učenju sorodnih jezikov.

Viri in literatura

C. O. ADENIYI, L. O. OGUNDELE, C. A. ODETOLA, 2014: Teacher Quality factors as Determinant of Students' Achievement in Matematics. *Journal of Education and Practice* 5/37. 1–5.

COUNCIL OF EUROPE, 2001: *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Council of Europe & Cambridge University Press.

Lidija CVIKIĆ, 2016: *Hrvatski kao ini jezik – odabrane teme*. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo.

Lidija CVIKIĆ i Tamara TURZA BOGDAN, 2015: Does preschool support multilingualism? – an example of Croatia. *Issues of Multilingualism in Early Childhood Education: Zero to Six*, Rim, Italija (izlaganje).

Neven HRVATIĆ, 2011: Interkulturalni kurikulum i obrazovanje na manjinskim jezicima. *Pedagogijska istraživanja* 8/1. 7–17.

Marko KOPRIVEC, 2016: *Analiza možnosti in izvajanja učenja slovenskega jezika v slovenski skupnosti na Hrvaškem*. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Univerza V Ljubljani.

Ljubica KORDIĆ, 2012: Manjinski jezici i jezična politika u ruralnom području Baranje (Hrvatska) – analiza slučaja. *Jezikoslovlje* 13/2. 533–563.

Darko LONČARIĆ i Tajtana MAJIĆ, 2015: Prilog razvoju i validaciji Skale učiteljskih kompetencija. *Zbornik radova sa skupa Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja UFZF2015*. Opatija: Učiteljski fakultet u Zagrebu.

Darko LONČARIĆ i Petra PEJIĆ PAPAK, 2009: Profiliranje učiteljskih kompetencija. *Odgovorne znanosti* 11/2. 479–497.

Rea LUJIĆ, 2016: Dvojezično i višejezično obrazovanje u Republici Hrvatskoj u svjetlu hrvatske jezične politike i planiranja. *Metodički ogledi: časopis za filozofiju odgoja* 23/2. 99–120.

Mojca MEDVEŠEK, 2017: Učenje slovenskega jezika ter stališča dijakov in staršev do slovenščine v Varaždinski in Medžimurski županiji na Hrvaškem. *Slovenščina*, 2.0 2. 151–178.

Mojca MEDVEŠEK, 2018: Pomen učenja slovenščine v okviru izobraževalnega sistema za slovensko skupnost v Varaždinski županiji. *Dve domovini/Two homelands. Rasprave o izseljenstvu*. Ljubljana: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU 48. 89–109.

Mojca MEDVEŠEK i Sonja NOVAK LUKANOVIČ, 2016: *Revitalizacija slovenskega jezika. Analiza vitalnosti slovenskega jezika v Varaždinski in Medžimurski županiji na Hrvaškem*. Ljubljana: Inštitut za narodnosna vprašanja.

Snježana Nevia MOČINIĆ, 2016: Nacionalni kurikulum i obrazovanje manjina. *Metodički obzori: časopis za metodičku teoriju i praksu* 1/1. 48–63.

Ljubica OSTROŠKI (Ur), 2013: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. Stanovništvo prema državljanstvu, narodnost, vjeri i materinskom jeziku*. Zagreb: Državni zavod za statistiku RH.

Jack S. RICHARDS, 2010: Competence and Performance in Language Teaching. *RELC journal* 41/2. 101–122.

Tamara TURZA BOGDAN, Lidija CVIKIĆ i Marta SVETEC, 2017: Hrvatski kao nematerinski jezik – recepcija studenata Učiteljskoga fakulteta. *Croatian Journal of Education* 19/1. 95–114.

Ustav Republike Hrvatske. Narodne novine, broj 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 in 05/14.

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. Narodne novine, broj 155/02, 47/10, 80/10 in 93/11.

Vlasta VIZEK VIDOVIĆ, 2005 *Cjeloživotno obrazovanje učitelja i nastavnika: višestruke perspektive*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.

Zakon o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Narodne novine, 51/00, 56/00.

Spletne strani

Dostopno na: https://gov.hr/UserDocsImages//Moja%20uprava//Popis%20škola_%20nacionalne%20manjšine_2018_2019.pdf; pridobljeno 10. 12. 2019.

Dostopno na: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/obrazovanje-nacionalnih-manjšin/571>; pridobljeno 10. 12. 2019.

Izvešće o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2018. godinu za potrebe nacionalnih manjina. Dostopno na: <https://pravamanjšin.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/pdf/Poročilo%20o%20provedbi%20Ustavnog%20zakona%20o%20pravima%20nacionalnih%20manjšin%20%20za%202018.pdf>; pridobljeno 10. 12. 2019.

Dostopno na: <https://data.gov.hr/dataset/popis-stanovni-tva-1991-2001-i-2011-stanovni-tvo-prema-materinskom-jeziku>; pridobljeno 10. 12. 2019.

Dostopno na: <https://www.zrss.si/sticisce/dopolnljni-pouk/drzave/hrvaska>; pridobljeno 10. 12. 2019.

Summary

Slovene is one of the few languages with dual status in the educational system of the Republic of Croatia: it is taught as minority and as foreign language. The Constitutional right for national minorities in Croatia to be educated in their language and script, Slovene minority (10570 inhabitants of the Republic of Croatia declare themselves as Slovenes) exercise the C model in education. According to the available data, in the academic year 2018/2019 the C model classes of Slovene language and culture were organised in four primary schools and three high schools in Croatia. As from recently, it is possible to learn Slovene as a foreign language in Croatian primary and secondary schools. This is the result of the additional classes of Slovene language and culture funded by the Slovene Ministry of Education, Science and Sport. The paper deals with particularities of teaching Slovene as a foreign language in primary schools in Varaždin and Međimurje counties. Population of these counties is historically, territorially, economically, socially and culturally close to Slovenia, which reflects in children's interest to learn Slovenian.

The paper investigates organizational and content particularities of Slovene classes, based on structured interviews conducted with Slovene language teachers. The results are presented according to the aspects of teachers' competences (Lončarić & Majić 2015).